

SALMONELLA DUBLIN - UNGDYRENE BLIVER GLEMT

Betina B. Tvistholm, kvægfagdyrlæge

Kvægkongres 2017

BAGGRUND FOR FOKUS PÅ UNGDYRENE

- SEGES tilbud – sparring
- 71 besætninger besøgt
- Gensmittet besætninger – minimal fokus på ungdyr
- Individmælkeprøver - smitte blandt ungdyrene

Tilbud om hjælp til sanering for Salmonella Dublin

SEGES Kvæg tilbyder nu besætninger, som kæmper med salmonellasanering, en pakke, der bl.a. indeholder besættingsbesøget vurdering af handlingsplan.

Hvis besætningen er i salmonella-niveau 2, og saneringen ikke forløber helt, som den skal, er der hjælp at hente. For at få de sidste niveau 2-besætninger i mål med sanering inden udgangen af 2016, tilbyder SEGES Kvæg helt ekst. koordineret en salmonella-pakke, som indeholder følgende:

Gratis besættingsbesøg af en dyrlæge fra SEGES Kvæg. Under besøget bliver der sat fokus på sanering og de udfordringer der er i besættningens aktuelle situation. Det anbefales at i tvivne den praktiserende dyrlæge og evt. kvægrådgiver med til besøget. Hvis den praktise-

rende dyrlæge ikke deltager, kontakter SEGES Kvæg ham efterfølgende telefonisk. Forud for besøget vurderer SEGES Kvæg besættningens salmonella-handlingsplan.

Efter besøget får man en kort mailrapport med de områder, som det blev aftalt at gå videre med. Rapporten sendes også til dyrlægen og evt. kvægrådgiveren.

Efter cirka to måneder følger SEGES Kvæg telefonisk op på besøget, men besættninger og rådgivere kan også henvende sig under forløbet. Udgifter til blodprøver, mælkeprøver og andre rådgivere o. lign. skal besættings ejeren selv betale.

Hvis man er interesseret i pakken, kan henvendelse ske til konsulent Lene Trær, SEGES Kvæg på T 8740 5237 eller tr@segessk.dk

40323/MAR/16

Pakken indeholder

- Vurdering af besættingshandlingsplan
- Vurdering af besættings salmonella-relevante data
- Besættingsbesøg med fokus på sanering
- Rapport til besættings ejer, dyrlæge og evt. konsulent
- Telefonisk opfølgning efter ca. to måneder.

Husk også at det er muligt – gratis – at få en dyrlæge fra SEGES Kvæg ud til erfarmede, stabiliserede og andre informationsmøder om salmonellasanering.

kvægMT nr. 01/2016 | 3

Stor interesse for nye øjne på niveau 2-besætninger

Mange tager imod SEGES' tilbud om at kaste friske øjne på saneringsprocessen.

Det er ikke megen tid, dyrlæge Betina Trivstholm, SEGES tilbringer ved sit skrivebord i Skejby for tiden. Hun har stort set været med at køre rundt og besøge besætninger i salmonella-niveau 2. Rigtig mange har nemlig taget imod SEGES' tilbud om gratis at se på saneringsprocessen med friske øjne.

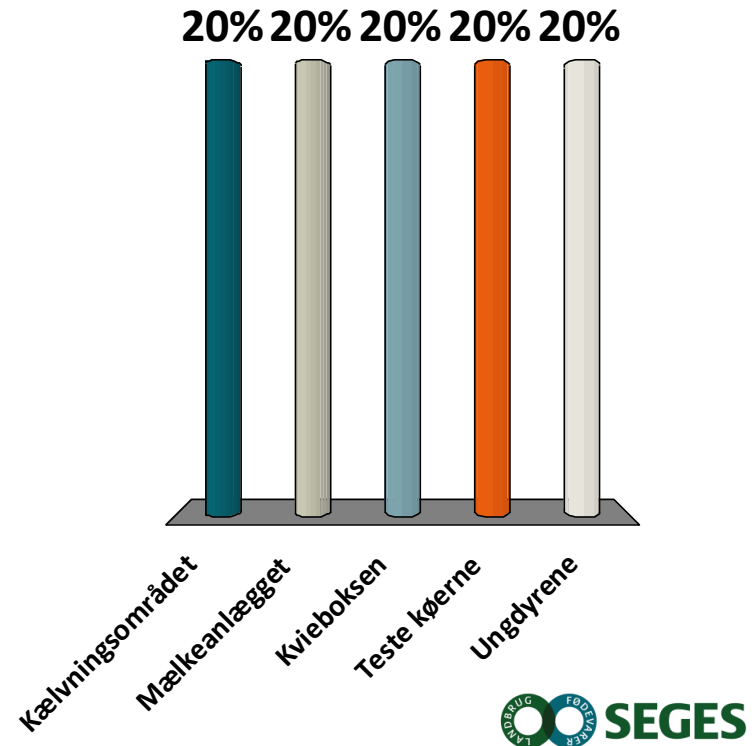
"Det er både landmænd, dyrlæger og rådgivere, som henvender sig. I nogle tilfælde handler det om, at saneringsprocessen er gået lidt i stå, så der er brug for nye input til at komme videre. I andre tilfælde vil man bare gerne have sparring," fortæller Betina Trivstholm. Og hun glæder sig over, at de tilbagemeldinger, hun får på sine besøg, er, at de efterfølgende både landmænd og rådgivere er topmotiverede for at tage fat igen og rykke på saneringen. Hun kan ikke sige noget generelt om, hvad det typisk er for tiltag, som tæ-

Betina Trivstholm har talt med et besøg Niveau 2-besætninger. Foto: SEGES

HVOR ER DET VIGTIGST AT HAVE FOKUS NÅR TANKMÆLKSNIVEAUET FOR SALMONELLA DUBLIN STIGER?

- A. Kælvningsområdet
- B. Mælkeanlægget
- C. Kvieboksen
- D. Teste køerne
- E. Ungdyrene

SANERING

- 1. Milepæl - STOP smitten til kalvene
- Stop/bryd mulige smitteveje – intern smittebeskyttelse
- Test om det virker

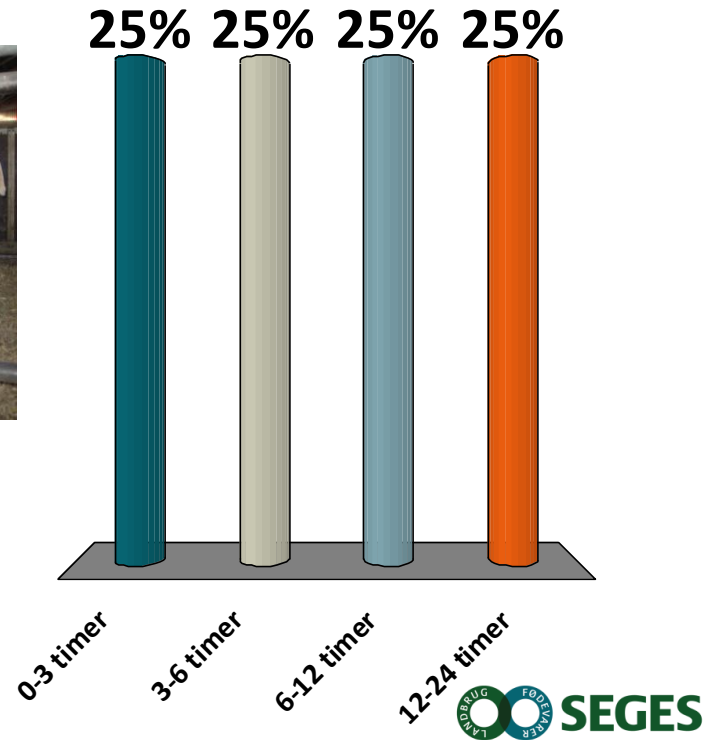
SANERING

- Vigtige tiltag for at opnå dette:
 - Fokus på kælvning
 - Opstaldning
 - Hygiejne
 - Hold størrelse
 - Mælkefodring - hygiejne
 - Flyt mellem hold
 - Overslæb af gødning

HVIS DIN BESÆTNING KOMMER I STATUS 2 – HVOR LÆNGE VIL DINE KALVE I DIN BESÆTNING SÅ GENNEMSNITLIG GÅ HOS KOEN?

- A. 0-3 timer
- B. 3-6 timer
- C. 6-12 timer
- D. 12-24 timer

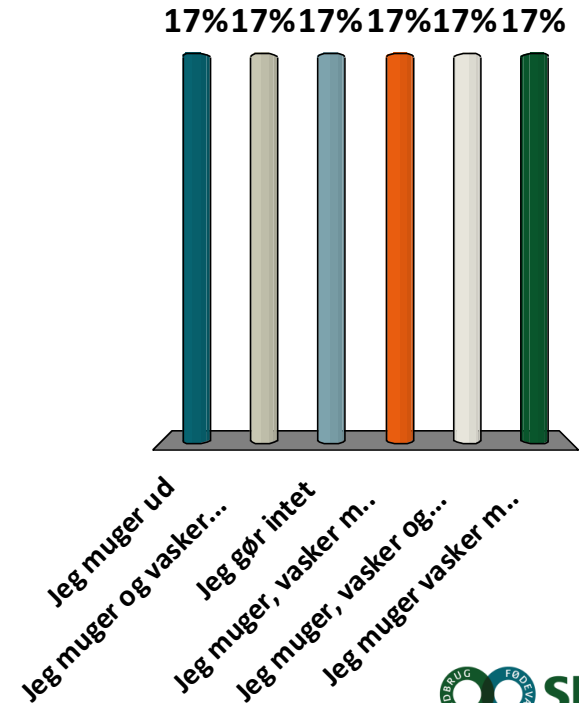
SANERING

- Svært at opnå 1. milepæl
- Analyser – gennemgå rutiner
- Kælvning – hygiejne, tid
- Opstaldning – hygiejne
- Holdstørrelse
- Hygiejne generelt – redskaber, gummistøvler, tøj, hænder

HVORDAN RENGØRE DU HOS SPÆDEKALVE

- A. Jeg muger ud
- B. Jeg muger og vasker med vand
- C. Jeg gør intet
- D. Jeg muger, vasker med sæbe
- E. Jeg muger, vasker og desinficerer
- F. Jeg muger, vasker med sæbe og desinficerer.

PRØVER

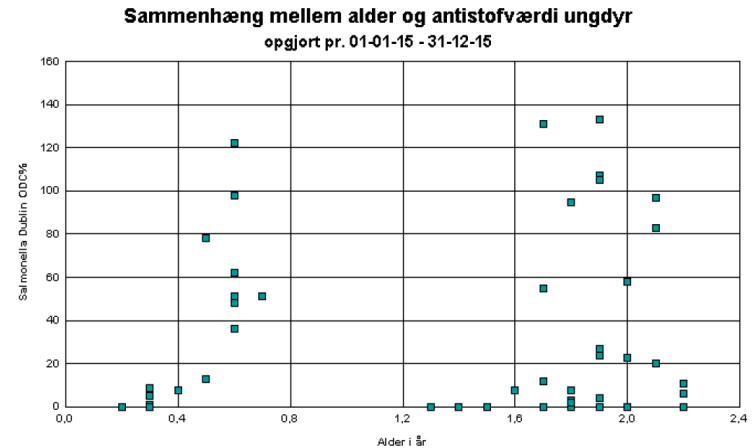
- Generelt er opfattelsen at hvis kalvene er frie – så er ungdyrene det også - NEJ
- Fleste bedrifter tester primært som bekendtgørelsen foreskriver – dvs der testes 8 kalve hver 3. måned
- Stikprøvestørrelsen kan være lille eller stor – afhænger af antal køer
- Få tester ungdyr – mange tester køer på individniveau
- Hvad sker der fra de er 3 måneder til de kælver ind?

HVORFOR ER UNGDYRENE OGSÅ VIGTIGE?

- Større risiko for at kvier smittet i alderen fra løbning til 1. kælvning kan blive "smittebærer" samt kører omkring kælvning
- Dyr med vedvarende høj antistof-profil – få % af disse udgør en risiko for at udskille bakterier
- Højest risiko er fundet i dyr under 2 år
- Dyrene udskiller mere og hyppigere jo yngre de er

TEST UNGDYRENE – FREMTIDENS MALKEKØER

- Ny-smittet eller gensmittet: test grupper af ungdyr
 - F.eks. kvier omkring løbning samt kælvekvier 2-3 mdr. før kælvning
- Husk stadig kalvene under 6 mdr – første milepæl

TEST UNGDYRENE – FREMTIDENS MALKEKØER

- Udbredelse i besætningen - udgangspunkt for handlingsplan
- Test tidligere negative dyr (testet som kalve)
- Få rene dyr igennem besætningen

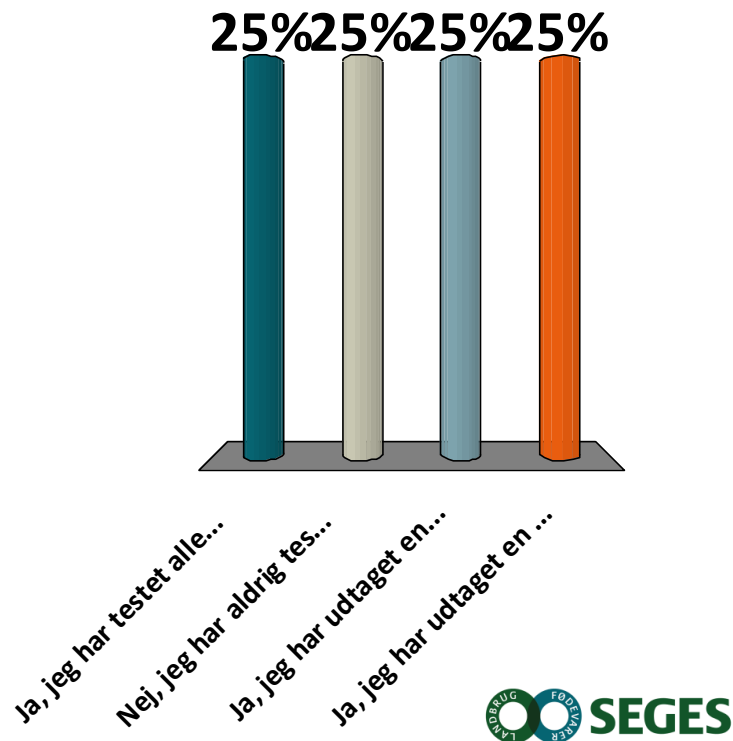

VED POSITIVE UNGDYR

- Analyser den interne smitte-beskyttelse i forhold til kvierne
 - hygiejne, belægningsgrad, sektionering, foderbord, forskellig aldersgrupper, rester fra ko-foderbord, stres (overbelægning, dårlig ventilation, transport, fodringsplan, andre sygdomsproblemer)
- Udarbejd en SMART handlingsplan i samarbejde med din dyrlæge

HAR DU TESTET KALVE DER ER ÆLDRE END 6 MÅNEDER OG INDEN DE KÆLVER?

- A. Ja, jeg har testet alle ungdyr
- B. Nej, jeg har aldrig testet ungdyr
- C. Ja, jeg har udtaget en stikprøve
- D. Ja, jeg har udtaget en stikprøve på kvier som også er testet som kalve

BESÆTNING NIVEAU 2 > 5 ÅR

Få prøver af kalve og kvier

Mange individprøver på mælk

Analyse af smitte:

- Kalve 3 mdr over ½ positive
- Løbekvier – aktiv smitte
- Kalve fra maj 15 30-60 ODC %

Positive kalve

Maj 2015

Niveau 1

september 2015

Niveau 2

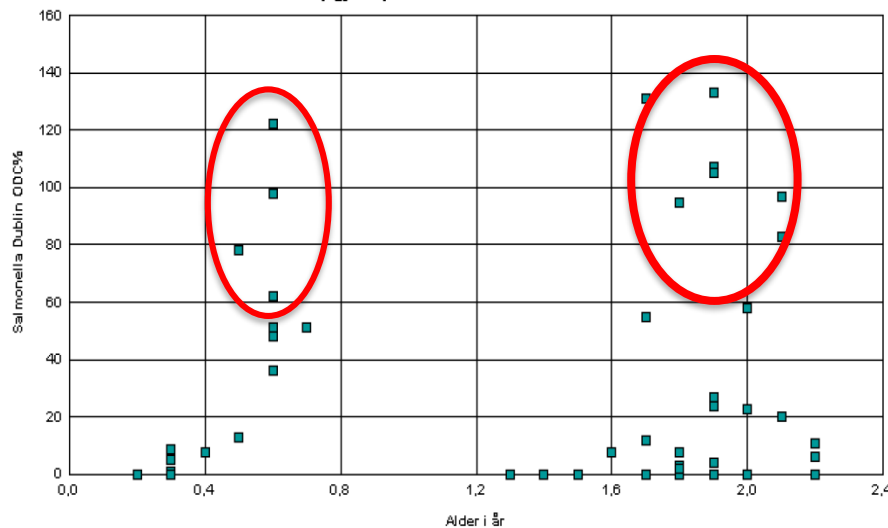
september 2016

Besøg

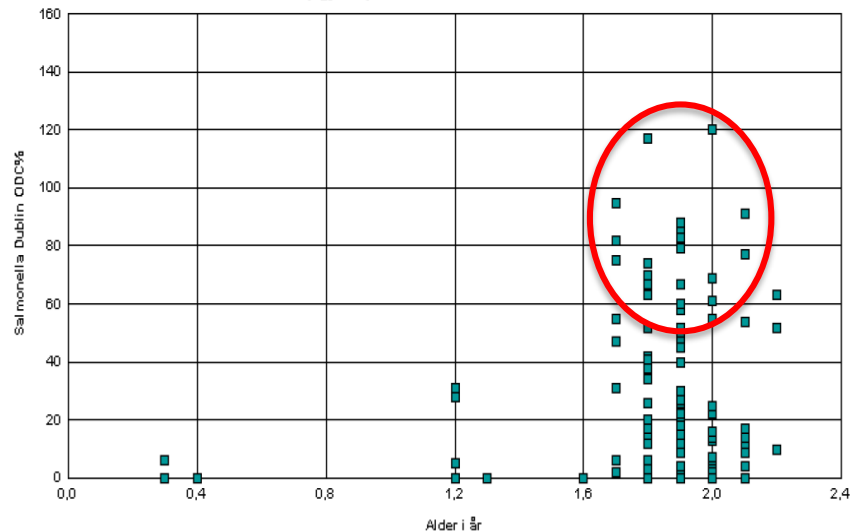
Efterår 2016

EKSEMPEL PÅ BESÆTNING DER FØLGER UNGDYRENE

Sammenhæng mellem alder og antistofværdi ungdyr
opgjort pr. 01-01-15 - 31-12-15

Sammenhæng mellem alder og antistofværdi ungdyr
opgjort pr. 01-01-16 - 27-09-16

Dyr med mere end en prøve i datointervallet får kun vist den seneste prøve, og hvert punkt kan dække over flere dyr med samme alder og samme antistofværdi.

HUSK

- Sanering for Salmonella Dublin tager tid
- Brug test til at evaluere effekten af handlingsplan/strategi
- Få implementeret de aftalte tiltag – ellers tager det endnu længere tid

HUSK

- Forsæt med at teste kalve og ungdyr når besætningen er kommet i niveau 1
- Højere risiko for gensmitte de første 2-3 år efter niveau skifte
- Kvierne er fremtidens malkekøer – få dem ”rene” hele vejen til 1. laktation

Tak for opmærksomheden

